

Дочірнє підприємство
«КИЇВСЬКИЙ ХОРЕОГРАФІЧНИЙ КОЛЕДЖ»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор коледжу

Д.Є. Кайгородов

«05» жовтня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ДУЕТНО-КЛАСИЧНИЙ ТАНЕЦЬ»
для здобувачів вищої освіти

Галузь знань	02	Культура і мистецтво
Спеціальність:	024	Хореографія
Освітній рівень:		перший (бакалаврський)
Освітня програма:		Хореографія
Вид дисципліни:		цикл професійної підготовки
Форми навчання:		денна/заочна
Кількість кредитів ECTS:	9	
Мова викладання:		державна
Форма підсумкового контролю:		залік, екзамен

Робоча програма «Дуетно-класичний танець» дисципліна для студентів за напрямом підготовки 02 «Культура і мистецтво», спеціальністю 024 «Хореографія»

Розробник:

Кайгородов Євген Дмитрович, заслужений артист України;

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри хореографії

Протокол від “05” жовтня 2020 року № 2

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів — 9	Професійна	
Розділів — 3	Рік підготовки: 3-й, 4-й	
	Семестр: VI, VII, VIII	
Загальна кількість годин — 270	Лекції	
	-	-
	Практичні	
	126 год.	40 год.
	Самостійна робота	
	144 год.	230 год.
	Вид контролю:	
	7 залік 8 екзамен	7 залік 8 екзамен

2. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета та завдання навчальної дисципліни

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Дуетно- класичний танець» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки молодшого спеціаліста спеціальності 024 «Хореографія».

Метою викладання навчальної дисципліни «Дуетно-класичний танець» є оволодіння студентами спеціальності «Хореографія» технікою підтримки та навичок сценічного спілкування між партнерами під час практичних занять з дуетного танцю.

Завданням вивчення дисципліни «Дуетно-класичний танець» є виховання в студентів почуття пластичної краси, розуміння естетики хореографічного мистецтва, вивчення студентами методики виконання технічно-акробатичних парних рухів, оволодіння студентами технікою партерної та повітряної підтримки; здобуття навичок сценічного спілкування з партнером або партнеркою. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- технічні особливості роботи в дуєті;
- методику виконання партерних та повітряних підтримок;
- допоміжні прийоми та з'єднувальні рухи;
- особливості сценічного спілкування;

вміти:

- розрізняти прийоми партерної, повітряної та акробатичної підтримки;
- застосовувати прийоми страховки при вивченні складних елементів;
- використовувати отримані знання під час практичних занять.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати:

Фахові компетентності

ФК14. Здатність забезпечувати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами, вміти застосовувати їх як виражальний засіб.

Програмні результати навчання дисципліни є:

ПРН 14. Володіти принципами створення хореографічного твору, реалізуючи практичне втілення творчого задуму відповідно до особистісних якостей автора.

ПРН 19. Знаходити оптимальні виконавські прийоми для втілення хореографічного образу.

ПРН 20. Вдосконалювати виконавські навички і прийоми в процесі підготовки та участі у фестивалях і конкурсах.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4. РОЗДІЛ I. Методика дуетного танцю.

Тема 1.1. Історія розвитку дуетного танцю.

Мета дисципліни. Структура уроку дуетно-класичного танцю. Вікові особливості, фізичні і професійні можливості учнів.

Підтримка двома руками за талію партнерки. Releve з V позиції на дві ноги і одна нога. Battement developpe на 45 ° і 90 ° в усі пози класичного танцю.

Тема 1.2. Підтримка двома руками за обидві руки (за кисть і за зап'ясток). У маленьких і великих позах в статичних положеннях;

Під час developpe, grand de jambe; під час виконання єднальних і допоміжних переходів з однієї пози в іншу.

Developpe - passe, demi rond, grand rond de jambe (зі зміною поз, стоячи на одній і тій же опорній нозі) ;

Єднальне і допоміжні рухи:

а) Pas dalance б) Pas glissade в) Temps lie на 90-приобретение навички переміщення центру тяжіння корпусу з шкарпетки в demi plie;

Підтримка однією рукою за талію, за кисть або за зап'ясток в усіх великих позах класичного танцю і в статичних положеннях.

Обведення в позі attitude під час якого:

а) партнерка тримається двома руками за одну руку партнера (за кисть і плече)

б) партнер підтримує партнерку за кисті або зап'ястки обох рук.

Тема 1.3. Твір на основі пройденого матеріалу учбових прикладів дуетного

танцю.

Тема 1.4. Продовження вивчення методики вивчення прийомів партерної підтримки.

- Tour lent - обведення у великих позах;
- Підтримка в позах, що падають, і положеннях з поверненням в початкове положення і з приходом в інші пози.

РОЗДІЛ II. Методика побудови етюду на основі використання елементів класичної підтримки. Підтримка партнерки двома руками за талію.

Дуети класичної спадщини. Дуетний танець у балетах Ж. Доберваля, Ш. Дидло, А. Бурнонвіля, Ж. Перро, М. Петипа.

Тема 2.1. . Методика вивчення прийомів повітряної підтримки. Temps sauté по I, II, IV, V позиції . Changement de pied; Методичний розбір етюдів.

Тема 2.2. Продовження вивчення методики вивчення прийомів партерної підтримки. Тури з V і IV позиції;

Тема 2.3. Твір етюду студентами на вивченому матеріалі.

Тема 2.4. Pas assemble . Sissonne simple.

Тема 2.5. Sissone fermee en face і в позах. Поза "ластівка" на руках партнера. Поза "Рибка" на руках партеру.

Тема 2.6. Стрибок партнерки на стегно до партеру двома гомілками в положенні сидячи.

Тема 2.7. П. Чайковський - М. Петипа, "Спляча красуня", adagio Аврори і Дезире (III акт). П. Чайковський - Л. Іванов, "Лебедине озеро", adagio Одети і Зігфріда (I акт, 2 картина).

Тема 2.8. П. Чайковський - М. Петипа, "Спляча красуня", adagio Флоріни і Блакитний птах. Л. Минкус - М. Петипа, "Баядерка", adagio Никии і Солора(III акт).

РОЗДІЛ III. Дуети класичної спадщини. Основні технічні прийоми партерної і повітряної підтримки, характерні помилки і їх виправлення. **Тема**

3.1. А. Адана - М. Петипа, "Жизель", дует Жизели і Альберта (II акт).

А. Глазунов - М. Петипа, "Раймонда", Grand pas (III акт)

Тема 3.2. Р. Шуман - М. Фокін, "Карнавал", дует Коломбіни і Арлекіна. Б. Асаф'єв - Р. Захаров, "Бахчисарайський фонтан", вальс Марії і Вацлава (I акт)

Тема 3.3. А. Крейн - В. Чабукиани, "Лауренсія", весільний дует Лауренсії і Фрондосо.

Тема 3.4. Програмні і педагогічні завдання при навчанні дуетно-класичному танцю учнів.

Освітні, виховні і розвиваючі цілі навчання дуетно-класичному танцю. Основні умови виконання програми;

Упередження інформації про композитора, його музику, про балетмейстера, його хореографію, про смислове завдання дуету практичному вивченню вибраного дуету.

Принципи репетиційної роботи над дуетом.

Розділення дуету по частинах відповідно до музики; показ і репетиція.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАННЯ

Назви тем	Кількість годин					
	Денна форма			Заочна форма		
	Усього	У тому числі:		Усього	У тому числі:	
		п.	с. р.		п.	с.
1	2	3	4	5	6	с.
<u>РОЗДІЛ I. Методика дуетного танцю.</u>						
Тема 1.1. Історія розвитку дуетного танцю. Підтримка двома руками за талію партнерки.	16	5	10	12	2	1
Тема 1.2. Підтримка двома руками за обидві руки (за кисть і за зап'ясток). Підтримка однією рукою за талію, за кисть або за зап'ясток в усіх великих позах класичного танцю і в статичних положеннях.	18	5	10	12	2	1

Тема 1.3. Твір на основі пройденого матеріалу учбових прикладів дуетного танцю.	18	10	10	12	2	1
Тема 1.4. Продовження вивчення методики вивчення прийомів партерної підтримки.	18	10	10	12	2	1
Разом за VI семестр	70	30	40	48	8	4

РОЗДІЛ II. Методика побудови етюду на основі використання елементів класичної підтримки. Підтримка партнерки двома руками за талію. Дуети класичної спадщини. Дуетний танець у балетах Ж. Доберваля, Ш. Дидло, А. Бурнонвіля, Ж. Перро, М. Петипа.

Тема 2.1. Методика вивчення прийомів повітряної підтримки. Методичний розбір етюдів.	6	4	2	9	1	
Тема 2.2. Продовження вивчення методики вивчення прийомів партерної підтримки.	6	4	2	9	1	
Тема 2.3. Твір етюду студентами на вивченому матеріалі.	8	4	2	9	1	
Тема 2.4. Pas assemble . Sissonne simple.	8	4	2	7	1	
Тема 2.5. Sissone fermee en face і в позах. Поза "ластівка" на руках партнера. Поза "Рибка" на руках партнеру.	8	4	4	7	1	
Тема 2.6. Стрибок партнерки на стегно до партнеру двома гомілками в положенні сидячи.	8	4	4	9	1	
Тема 2.7. П. Чайковський - М. Петипа, "Спляча красуня", adagio Аврори і Дезире (III акт). П. Чайковський - Л. Іванов, "Лебедине озеро", adagio Одети і Зігфріда (I акт, 2 картина).	8	6	4	9	1	
Тема 2.8. П. Чайковський - М. Петипа, "Спляча красуня", adagio Флоріни і Блакитний птах. Л. Минкус - М. Петипа, "Баядерка", adagio Никии і Солора (III акт)	8	6	4	9	1	
Разом за VII семестр	60	36	24	68	8	6

РОЗДІЛ III. Дуети класичної спадщини. Основні технічні прийоми партерної і повітряної підтримки, характерні помилки і їх виправлення.

Тема 3.1. А. Адана - М. Петипа, "Жизель", дует Жизели і Альберта (II акт). А. Глазунов - М. Петипа, "Раймонда", Grand pas (III акт)	32	14	20	36	4	3
Тема 3.2. Р. Шуман - М. Фокін, "Карнавал", дует Коломбіни і Арлекіна. Б. Асаф'єв - Р. Захаров, "Бахчисарайський фонтан", вальс Марії і Вацлава (I акт).	32	16	20	36	4	3
Тема 3.3. А. Крейн - В. Чабукиани, "Лауренсія", весільний дует Лауренсії і Фрондосо.	32	14	20	40	8	3
Тема 3.4. Програмні і педагогічні завдання при навчанні дуетно-класичному танцю учнів.	34	16	20	42	8	3
Разом за VIII семестр	130	60	80	154	24	1
Усього годин	270	126	144	270	40	2

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

За навчальним планом не передбачено.

7. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д. ф.	з. ф.
1	Історія розвитку дуетного танцю. Підтримка двома руками за талію партнерки.	5	10
2	Підтримка двома руками за обидві руки (за кисть і за зап'ясток). Підтримка однією рукою за талію, за кисть або за зап'ясток в усіх великих позах класичного танцю і в статичних положеннях.	5	10
3	Твір на основі пройденого матеріалу учбових прикладів дуетного танцю.	10	10
4	Продовження вивчення методики вивчення прийомів партерної підтримки.	10	10
5	Методика вивчення прийомів повітряної підтримки. Методичний розбір етюдів.	4	2
6	Продовження вивчення методики вивчення прийомів партерної підтримки.	4	2

7	Твір на основі пройденого матеріалу учбових прикладів дуетного танцю.	4	2
8	Pas assemble . Sissonne simple.	4	2
9	Sissone fermee en face і в позах. Поза "ластівка" на руках партнера. Поза "Рибка" на руках партеру.	4	4
10	Стрибок партнерки на стегно до партеру двома гомілками в положенні сидячи.	4	4
11	П. Чайковський - М. Петипа, "Спляча красуня", adagio Аврори і Дезире (III акт). П. Чайковський - Л. Іванов, "Лебедине озеро", adagio Одети і Зігфріда (I акт, 2 картина).	6	4
12	П. Чайковський - М. Петипа, "Спляча красуня", adagio Флоріни і Блакитний птах. Л. Минкус - М. Петипа, "Баядерка", adagio Никии і Солора (III акт)	6	4
13	А. Адана - М. Петипа, "Жизель", дует Жизели і Альберта (II акт). А. Глазунов - М. Петипа, "Раймонда", Grand pas (III акт)	14	20
14	Р. Шуман - М. Фокін, "Карнавал", дует Коломбіни і Арлекіна. Б. Асаф'єв - Р. Захаров, "Бахчисарайський фонтан", вальс Марії і Вацлава (I акт) .	16	20
15	А. Крейн - В. Чабукиани, "Лауренсія", весільний дует Лауренсії і Фрондосо.	14	20
16	Програмні і педагогічні завдання при навчанні дуетно-класичному танцю учнів.	16	20
	РАЗОМ	126	144

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д. ф.	з. ф.
1	Підтримка в народних танцях Середніх віків.	2	10
2	Елементи дуетного танцю в працях танцмейстерів епохи Відродження.	2	10
3	Дуетний танець і художній стиль епохи. Проблеми взаємовпливу.	2	10
4	Дуети у балетах Новерра, Анджиоліни, Доберваля.	2	10
5	Дуети у балетах Дидло.	1	8
6	Дуети у балетах епохи Романтизму. Тальони.	1	8
7	Дуети у балетах Перро і Сен-Леона.	1	8
8	Особливості дуетного танцю у балетах Петипа.	1	6
9	Проблеми реконструкції спадщини дуетно-класичного танцю.	1	6
10	Дуети у балетах Джоуля. Баланчина.	1	8
11	Іконографія балету і реконструкція забутих дуетів.	1	8

12	Твір учбових комбінацій за програмою I, II, III року навчання спільно з концертмейстером на імпровізаційному і нотному матеріалі, в різних темпах.	1	8
13	Дуети класичної спадщини: П. Чайковський - В. Вайнонен, "Лускунчик", adagio Маші і Принца (II акт)	4	32
14	Дуети класичної спадщини: С. Прокоф'єв - Л. Лавровський, "Ромео і Джульєта", сцена на балконі.	4	32
15	Дуети класичної спадщини:	8	32
16	Ф. Шопен - М. Фокін, "Шопениана", Сьомий вальс .	8	34
	РАЗОМ	40	230

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні матеріалу курсу використовуються практичні форми заняття та методи:

- інтерактивні методи навчання;
- словесні, наочні;
- репродуктивні, методи дослідження;
- практичні, творчі, самостійна робота;
- пояснювальний метод викладання з практичним показом;
- словесні методи навчання: пояснення, покази;
- наочні методи навчання: ілюстрування, демонстрування, самостійне відпрацювання.

10. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1	Знати та володіти характерними особливостями виконання кожного з танців латиноамериканської та європейської програми.	практичні та самостійні заняття	Перевірка практичних завдань, практичний показ	20%
2	Вміти аналізувати та систематизувати теоретичні та практичні навички при опануванні прийомів та методів виконання бальних танців.	практичні та самостійні заняття	Перевірка практичних завдань, практичний показ	20%

3	Комунікація. Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі хореографічного мистецтва. Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію.	практичні та самостійні заняття	Перевірка практичних завдань, практичний показ практичний показ	30%
4	Автономність та відповідальність Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та груп осіб Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності	практичні та самостійні заняття	Перевірка практичних завдань, практичний показ	30%

11. СПІВВІДНОШЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІНИ ІЗ ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання, згідно з освітньо-професійною програмою підготовки бакалаврів згаданої навчальної дисципліни, включають:

- використовувати фахову термінологію, обговорювати факти та фахові матеріали зрозумілою і чіткою мовою, застосовувати це в презентаціях, курсових роботах.;
- відповідально та свідомо ставитися до виконуваної роботи, самостійно приймати рішення, досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики.

Вміти адекватно сприймати критику і знаходити відповідні шляхи реагування на неї, критично оцінювати власну діяльність та її результати;

- вміти адекватно оцінювати нову ситуацію та здійснювати пошук можливостей до адаптації та дії в нових умовах. Вміти виявляти, ставити та вирішувати проблеми, аналізувати проблемні ситуації й приймати обґрунтовані рішення для їх розв'язання;
- обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу, самостійно обирати критерії для його оцінки;
- вміти здійснювати спілкування в діалоговому режимі з широкою професійною та науковою спільнотою та громадськістю в галузі сценічного мистецтва;

- створювати власний авторський продукт у різних видах і жанрах хореографічного мистецтва з використанням автентичних вітчизняних матеріалів. Вміти відповідними художніми засобами відтворити креативний задум при реалізації сценічного твору (проекту);
- демонструвати володіння методами виконання фахових дисциплін. Здатність до особистісно-професійного лідерства та успіху;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність застосовувати на практиці знання, навички та уміння, набуті у результаті навчання ;
- вміти аналізувати актуальний стан та тенденції розвитку сучасного мистецтва.
- планування і управління проектами.

12. СХЕМА ФОРМУВАННЯ ОЦІНКИ

11.1. Форми оцінювання здобувачів вищої освіти:

Практичні	Самостійна робота	Екзамен
40 (максимум)	30 (максимум)	30

підсумкове оцінювання (у формі заліку або екзамену - проводиться практичний показ).

Підсумкове оцінювання навчальної дисципліни «Дуетно-класичний танець» здійснюється за 100-бальною шкалою (де 30 балів підсумковий контроль – екзамен).

Умови допуску до підсумкового екзамену:

- Відсутність заборгованості з практичних занять;
- Позитивні бали за практичні та самостійні роботи.

11.2. Шкала відповідності оцінок (згідно з «Положення про організацію освітнього процесу ДП «Київський хореографічний коледж»)

Сума балів за всі форми навчальної діяльності	Оцінка ЕСТ S	Оцінки за національною шкалою	Оцінки за національною шкалою	
			Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
90-100	A	5 (відмінно) (відмінне виконання лише з	5 (відмінно)	

		незначною кількістю помилок)		зараховано
82-89	B	4 (дуже добре) (вище середнього рівня з кількома помилками)	4 (добре)	
74-81	C	4 (добре) (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)		
64-73	D	3 (задовільно) (непогано, але зі значною кількістю недоліків)	3 (задовільно)	
60-63	E	3 (достатньо) (виконання задовольняє мінімальним критеріям)		
35-59	FX	2 (незадовільно) з можливістю перездачі	2 (незадовільно)	Не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним курсом	2 (незадовільно)	

Критерії оцінки знань студентів

«Відмінно» – повна, логічна, аргументована, проілюстрована прикладами відповідь, яка свідчить про самостійність мислення студента, міцне засвоєння ним навчального матеріалу, вміння пов'язати його з практикою, робити узагальнення та висновки. Чітке визначення студентом основних понять і категорій філософії, студент вільно і творчо володіє матеріалом, визначеним програмою, має діалектичне мислення, аргументовано, науково аналізує філософські проблеми, об'єктивно оцінює досягнення філософської науки та її вплив на розвиток та формування світогляду епохи та майбутнього. Вміє використовувати різноманітні джерела знань, вміє застосовувати знання при вирішенні професійних питань. Уміє вдаватися до діалогу, доводити власну громадську та світоглядну позицію. Виконав 100% обсяг самостійної роботи. Брав участь у семінарах, підготував і захистив реферат. За підсумками тестування правильно відповідає на 90 – 100% питань.

«Добре» - студент добре володіє матеріалом, але має незначні ускладнення при відповіді, потребує незначної допомоги викладача при виборі напрямку відповіді та допускає незначні помилки, неточну аргументацію. Оцінювання подій, ідей,

досягнень філософської думки більш емоційне , ніж наук. Виконав 100% обсягу самостійної роботи. Брав участь у семінарах, підготував і захистив реферат. За підсумками тестування правильно відповідає на 70 – 89% питань.

«Задовільно» - студент користується лише окремими знаннями дисципліни, порушує логіку відповіді, відповідь недостатньо самостійна, допускаються суттєві помилки в знаннях та поясненні питань дисципліни, мова спрощена , оцінювання досягнень філософської думки лише емоційне, ніж наукове. Викладач постійно коректує відповідь студента. Студенту важко підтримувати бесіду , не вистачає доказів для обґрунтування власного погляду. Виконав не менше 70% самостійної роботи. За підсумками тестування правильно відповідає 50 -69% питань.

«Незадовільно» - студент не володіє необхідними знаннями, не володіє практичними навичками дисципліни. Виконав менше 50 % самостійної роботи. За підсумками тестування правильно відповідає 0 – 49 % питань.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Базарова Н. Классический танец. – Л.: Искусство, 1975.
2. Базарова Н., Мей В. Азбука классического танца. – Л.: Искусство, 1983.
3. Ваганова А. Основы классического танца. – Л.: Искусство, 1980.
4. Звездочкин В. Классический танец. – Ростов-на-Дону, 2003.
5. Костровицкая В. Сто уроков классического танца – Л.: Искусство, 1981.
6. Костровицкая В., Писарев А. Школа классического танца – Л.,1986.
7. Мессерер А. Уроки классического танца. – М.: Искусство, 1967.
8. Серебренников Н. Н. Поддержка в дуэтом танце: Учеб.-метод. пособие. 2-е изд., доп./ Н.Н. Серебренников. – Л.: Искусство, 1979. – 151 с., 12 л. Ил.
9. Смирнова М . Основные элементы классического танца – М., 1979.

10. Собинов Б. Поддержка в танце / Б.Собинов, Н. Суворов. // – М.: Искусство, 1962. – 152с.
11. Тарасов Н. Классический танец . – М.: Искусство, 1981. 12. Цветкова. Л.Ю. Методика викладання класичного танцю: Підручник / Л.Ю.Цветкова. – К.: Альтерпрес, 2005.

Допоміжна:

1. Голдрич О. Хореографія: посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю/ О.Голдрич. – Львів:СПОЛОМ, 2006.
2. Лопухов Ф. Шестьдесят лет в балете / Ф.Лопухов. // – М.: Искусство, 1966. – 366с.
3. Смирнов И. Искусство балетмейстера. – М.: Просвещение, 1982.
4. Красовская В.М. "Радянський балетний світ", 1976 г